

Kálatas

Pau²lah³lai²na² wãn³txa² wa²su¹wa²sun¹jau³su²

1 Pau²lah³lo²na¹xai²na² ũ³wha²li¹la¹txã³nxa²
 ũ³hũ¹nx²ta¹tu¹wa². Ka³la²si²a²ko³xa²
 yxau³tũ³ka³txi³ ĩ³nxa², Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³tũ³ka³txi³nãu³
 ĩ³nxa² ain³kxi²sah¹lxi³hẽ¹la². A²nũ²khai³xa²
 kwa²ĩ³sa²si¹hã³sa²ta³nxa² a²nũ²a²
 ĩ³hxi²kat1sain¹ta³nxa² jah¹lo²sin²nxa³wa². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹wĩ³na² Si³yxau³ka³khai³xa²
 nxe³ya³sxã³ ĩ³hxi²kat1sa²sxã³ ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la².
 Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txai³tã²
 ĩ³hen³txi³si¹ha¹jau³su² ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la².
 Jã¹nxe³sxã³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² ka³ten³su²
 ĩ³sa²yxau³ti³hi¹ki³yah³lai¹ta³lxa²na³la²,
 Txa²wã¹sũ³na²sa³.

2 Jã¹nxa¹jau³xa² txa²wã³tã³nãu³xai²na²
 yxau³a³sain¹tũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹
 jau¹xain²txi³ e³kxi²nxa²lxain¹na³la².

3 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la²
 Txa²wã¹wĩ³nu²su² ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 Txa²wã¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³
 nxe³ya³sxã³ kãin² thã³ti³la² a³lxi²nx²ti³si¹hi²
 wxa²nxũ²kwaj³nãu³a² ã³nhãu²no³txa²lxi³si¹hi²
 nxe³nx²ti³si¹jau³su² ten³sa³nha²wa².

4 Jã¹nxe³jut3su² Je³su²jah³lain²txi³ ko³nxe³ti³
 kãĩ³sxã³ yxau²xai³ki³ju³ta² sa²so¹kxi²nẽ³lhxã³
 ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Ya³lu²kxi²nẽ³lha²kxai³ a²ta³a² ko³nxe³te²a² hxi²ka²

ã³non²ta³kxi²nê³na³la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 ti¹ai²na² yuh³xan¹ko³xai²na² yxau²xai³ki³tã³a¹
 a²nũ²a² ko³nxe³ti³ kãi³ain¹kxa² yã¹nxe³ju³ta³la³
 a³ya³ti²nê³lxa³lho³la². Jã¹nxe³ju³ta²li²

Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³jah¹la² a²ten³jut3su²na³la².

5 Jã¹nxe³ju³ta² sa²nên¹kxi²ki³jah¹lai²la¹wa².
 Sa²nên¹kxi²ã³ki³sxa³lho³la². Wãn³txi³khai³xai²la¹wa².

*Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 yxau³ka³na³ka³na³tã³la².*

6 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ã²sxã³
 ã³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Je³su²

Kris²tu³jah¹la² kãin² thãi³ti³la² a³lxi¹nx2ti³ha²kxai³

Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ã²sxã³

ã³so¹nx2ti³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³nx2ti³kxan²ti³
 sa²yo²ã³yah³lxi³ta¹hi¹nhê¹la². A²nũ²a²

ã³xa² hi²sen³kxai³lu² wãn³txa² wi¹jau³xa²

Txa²wã¹sũ³na² wãn³txi³sa²ki³lxo³jau³xai²na²

ã³yau¹ũ¹nx2ti³ta¹hê¹la². ã³yau¹ũ¹nx2ti³ha²kxai³

wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã² wa³su³txi³

ã³yah³lxin¹nũ²hê³la². Wi¹lhin¹ki³lxo³tũ³ka³txai²na²

wãn³txi³kxai³lu¹:

— Yau³xã³xai²li² ã³tih³nxe³nx2ta¹jau³xai²na² so¹lxi³

wi¹jau³xai²la¹wi¹. Nxe² ki³ha¹kxi¹nx2ti³ta¹hê¹la².

Nxe³ju³ta² hxi²ye¹ta³lxi³sah¹lxi¹nhê¹la².

Nxe³ha²kxai³ ãin²ti³sa³sih¹yah³lxi¹nhê¹la².

7 Jã¹nxe³jau¹xai²li² yau³xã³xa² wãn³txa²

wi¹jau³la³ yũ²nxa³wa². Hãi¹nx2na³la². Hãi¹sxã³

ã³ke³tũ¹nx2tain¹ju³ta² so¹lxi³ te³nain¹na²hê³la².

Nxe³nx2txai¹nha²kxai³ wãn³txai²li² Je³su²

Kris²tu³jah¹la² ã³yau¹ũ³jau³xai²li² ko³nxe³ti³

ã³ya¹te³lhxã³ain¹nũ²hê³la².

8 Nxe³to³ta¹ oh³xan¹jah¹lai²la³ ta³nxa² a²nũ²a²
ĩ²li³te²la³ ta³nxa² wãn³txa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã²
ĩ³yat1sxã³ ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³ke³la³te²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
hi²sen³su² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹lain¹tu¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³
Sũ³na² wãn³txa² ĩ³ya¹ta¹ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ti³
ĩ³yĩ¹li²sa²nũ³nhĩ³nx2na³la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³ti³hin¹khaix1ni¹lxi¹. Txa²ye³nãu³a²
wxã³sxã³ yxau³ya³sah¹lxin¹ju³ta² yũ²nxa³lho³li¹.
Sũ³na² a²wãn³txi³kxai³lu² nxe³sa²hĩ³nx2na³la².

9 Kxã³nxa² e³kxi¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa². Jã¹nxa¹wa².
A²nũ²a² wxã³kxai²nãn²tu³ wãn³txa² Je³su²
Kris²tu³jah¹la² ain³kxi²sah²lxin¹jau³xai³tã² ã³sxã³
ĩ³yat1sxã³ yau³xã³xa² ĩ³yau¹ũ¹nx2ti³kxai²nãn²tu³
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³
ĩ³yĩ¹li²hain¹tu¹wa².

10 Jã¹nxa¹jut3su² a²nũ²a² so¹lxi³
wi¹le³kxi²sain¹ju³ta² ten³sa²nxa³nha²wa².
Hãi¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² wi¹le³kxi²sa²ju³ta²
ten³sa³nha²wa². Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² so¹lxi³
wi¹lxo³kxai¹na¹kxe³su² kãi³a¹kxai²nãn²tu³
wai³nhĩ³nx2nxa³wa². Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³
wi¹lxo³kxai¹na¹kxe³su² kãi³a¹kxai²nãn²tu³
wai³nhĩ³nx2na³la². Nxe³na¹kxai²nãn²tu³
Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² a²wa³ka³li³lot3sxã³
yxau²xai³lhĩ³na¹wa².

*Txa²wã¹sũ³na² hxi²ka² Pau²lah³la² ĩ²sxã³
ĩ³so¹jau³su².*

11 Txa²wã³tã³nãu³xãi³. ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².
Wãn³txa² wi¹jau³xa² e³kxi¹nx2ta¹jau³xai³tã² hai³txi³
a²nũ²a² wãn³txi³sxa³wa².

12 Nxe²nxa³ha²kxai³ hai³txi³ a²nũ²la³
 ĩ³tih³nxe³sa²jau³sxa³ha²kxai³ kwa²wãn³txa²
 toh³lxi³jau³su² ĩ³yau¹ũ¹nxa²lxi³nxa³ha²kxai³
 nxe³na¹wa². Nxe³na¹ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 hi²sen³su² ĩ³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la².

13 Ju³te²a² in³jah³lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³
 wãn³txa² Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³ain¹jau³xu¹tai²na²
 sa²yo²we¹te²jah¹lo²sa¹hẽ³la². Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³kã³txa² sa²yo²ã³hxa³te³lhxã³
 nũ³kxũn³txi³ khãuh³lxa³tai¹na¹hẽ³la². Kxã³nxa³tã²
 kãĩ³a¹ju³ta² nxa¹tai¹ti²tu³wa².

14 Txa²wẽ³sĩ¹nu¹tai²na¹ ya³lo³txi³khaix1nxe³sxã³
 sa²yo²we¹te²sa¹wa². Txa²nũ³kã³txa² txa²ha³tih³xa²
 ya³lo³txi²sxã³ sa²yo²we¹tain¹na²hẽ³la². Nx-
 ain¹kxan²ti³ txai²li² ã²la² kãin² ya³lo³txi²sa³hẽ¹la².
 Wãn³txu¹tai²na² ã³na¹ti³hex1sa²nxa³hẽ¹la².

15 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²ha² kxã³nxa¹
 txa²hã³kã³na² a²ẽ¹na² yxau³ne³ha¹hĩ¹nũ¹tai²na²
 Txa²wã¹sũ³nu²kxai³lu² ĩ²sa²sxã³ so¹sa³nũ²hẽ³la².
 Na¹te²sa¹ha²kxai³ txo¹na¹tãu³a² kãin² thãĩ³ti³la²
 a³lxi²sa²sxã³ Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² u²lxaĩ³lhxã³
 ĩ³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³su² ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la².

16 Te²yã¹nxe³nũ²la² Sũ³na² wãn³txa²
 wi¹jau³xa² ĩ³yau¹ũ³sa²jau³xai³tã² jãx1jau³xa²
 Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³te²a² ĩ³yau¹ũ¹te³lhxã³
 ĩ³sa²si¹hã³sa³na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
 a²ki³lha³lxa² Je³su²jah³lo²si²ha²kxai³
 ĩ³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la². Nxe³na¹ha²kxai³
 hai³txi³ a²nũ²a² e³kxain¹sãn²nxa³hẽ³la².
 E³kxain¹nxa³ju³ta²sa¹:

– ĩh¹jau³ta³ ĩ³yau¹ũ³ain¹te³la¹ji¹wi¹? Na¹jau³su²

e³kxain¹nxa³hē³la².
 17 Te²yā¹nxe³sxā³ Ta³mas²ko²thi³na²
 yxau³na¹hī¹nai³tā² a²wi¹lhī¹na² Sū³na² i²sxā³
 i³so¹tū³ka³txa² Je³ru³sa³lē²thi³na² yxau³ain¹te²a²
 ai³sxā³ i²ain¹nxa³hē³la². Hāi¹sxā³ A³ra²bi²a²ko³xa²
 so¹lxi³ ai³la¹hē³la². Ai³la¹ka³tu³ Ta³mas²ko²thi³na²
 sa²kxai³ i³xi²sxā³ yxau²xai³la¹hē³la².

18 Nxe³na¹nū²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ kwē³kon³sxā³
 yxau³sā²na¹nū²la², Pe²jah³la² i²te³lhxā³
 Je³ru³sa³lē²thi³na² ai³sxā³ ka³la³na¹hē³la². Ai³sxā³
 ka³la³na¹nū²la² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²tāu³a²
 15 nxe² a³la²ni²sxā³ yxau³ya³ha¹hē³la².

19 Yxau³ya³ha¹tāu³a² Je³su²jah³la²
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²si²ha²kxai³
 nxe³jah¹la² a²lo³na² kāi²nxa³jah¹la² so¹lxi³ i²a¹hē³la².
 A²nxe³jah¹lai²li² a²i³lxa² Ti³a²kah³lo²su² na²hē³la².
 Txa²wā¹sū³na² i²sxā³ i³so¹tū³ka³txu¹tai²li² ā³xa²
 i²nxa³hē¹la².

20 Jā¹nxa¹jut3su² wān³txa² kwēn¹ta²
 ū³wha²li¹lū³hū¹nx2ta¹txā³nxai²li² ya²la³tu³tā³la².
 Wān³txi³khai³xai²la¹wa². Txa²wā¹sū³na²
 i²nē³na³la². Nxe³ha²kxai³ ko³nxa² i³ki³han³jau³xa²
 i³ye³ya³nx2ti³nxa³lho³la².

21 Jā¹nxe³jut3su² nxe³na¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thi³na²
 a³li³sxā³ ai³na¹hē³la². A³li³sxā³ ai³na¹nū²la²
 Si²ri³a³ko³xa² Si³li²si²a²ko³xa² nxe³tāu³a² ko³ha¹li¹
 ai³lha²thet3ta¹hē³la².

22 Nxe³na¹tāu³a² Kris²tu³jah¹la² wān³txa²
 yxo²i²tū³ka³txa² Ju³te²a²ko³xan¹te²a² hai³txi³
 i²sai¹nxa³hē³la².

23 Hāi¹sxā³ o²la³kxi²na¹ju³ta² so¹lxi³
 txa²ha³ta³nxa² so¹lxi³ ain³kxi²sain¹ta²nū³sē¹la².

Ain³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:
 — Khãuh³lxa³ti³nẽ³jah¹lai¹ta³lxi³ Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²i²ki³ju³ta² te³nxa³jau³su²
 hxa³kxi²nẽ³te³lhxã³ jah¹lai¹ta³lxi³
 a²kwẽn¹tai²na¹ yxo²i² ã³si³wxe³ta¹hẽ¹li¹.
 Nxẽn³tain³tain¹to³ta¹hẽ¹la².
 24 Nxe³ha²kxai³ yxo²i²a¹ju³ta² i³ka³lih³
 ã³si³wxen³tain¹ta¹hẽ¹la². Nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na²
 kãin² i³sa²nẽn¹kxain¹ta¹hẽ¹la².

2

Sũ³na² i²sxã³ i³so¹tũ³kã³txi³nãu³xa² i³ha¹txi²jau³su²
 1 Nxe³nũ²la² kwẽ³kxa² ka³lxa¹txi³ 14
 nxe² hxi²kã² hxa³sxã³ ãh¹ ha¹li¹ ha¹li¹
 wxa²sa³wa²la³kxi²nũn³ka³tũ³ kwẽ³kon³tãu³a²
 Je³ru³sa³lẽ²thi³na² ã³wa³li²na¹hẽ³la².
 Bar³na³be²ah³lai¹tã² txai²na² nxe³sxã³ Ti²to³jah¹la²
 tẽ³sxã³ wã³li²ya³ha¹hẽ³la².
 2 A²kxã³nxai³tã¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 wã³li²si¹sa²jau³su² wã²nxũh¹ e³kxi²sa³na²hẽ³la².
 Wã³li²nũ²la² a²nũ²a² hxi²kan¹txi³su² ye²yhain¹te²a²
 yxo²i²te²si²ha²kxai³ nũh¹e³kxai¹na¹hẽ³la².
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xai²na² Ju³te²a²
 nũ³kã³txi³sxa³te²a² i³hen³txai¹na¹jau³xai³tã²
 i³yau¹ũ³hai¹na¹hẽ³la². O²la³kxai¹na¹ju³ta²
 ten³sai¹nhĩ³txa²nxa³khih³ nxa¹hẽ¹la². Nxe³sxã³
 ã³ne³wxe³sai¹nxa³ke³la³te²kxai³ a²yan¹nãu³a²
 o²la³kxi²na¹kxe³nũ³su² ã³na¹sain¹kxa²yan³txi³su²
 na¹hẽ¹la².
 3 Nxe³na¹kxan²ti³ Ti²to³jah¹la²
 ã³si³tẽ³kxi²sa²jah¹la² Ju³te²a² nũ³kã³txi³sxa³kxan²ti³
 wi¹le³kxi²nyhain¹na²hẽ³la². Ju³te²ah³la²

a²ki³lha³nāu³xa² a²ki³wā²la² ũ³sa³si³tũ³ko¹kā¹nyhai¹nhxai²na²hē³la²
 Jā¹nxe³ju³ta² wet1si¹jau³su² hai³txi³
 kwa³na³ai¹nxa³hē³la².

4 Nxe³ju³tai²li² a²kxā³nxa¹ yxo²i²ki³lxo³tũ³ka³txa²
 hāi³a² wih³sxā³ ā³ya³wi²kxi²xain¹sīn¹na²hē³la².
 Nxe³sain¹sīn¹sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
 yxo²i²sī¹na¹ha²kxai³ ā³wa²sut1sxā³ yxau³sī¹na¹ju³ta²
 te³nain¹sī¹nxa³hē³la². Hāi¹sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² āh¹ sa²yxo²wet1sī¹na¹ju³ta²
 so¹lxi³ te³nain¹sīn¹na²hē³la². Nxe³si¹sain¹sīn¹jau³su²
 nxēn³tain¹sīn¹na²hē³la².

5 Nxēn³tain¹sīn¹kxan²ti³ Je³su²jah³lai²na²
 yxo²i²ki³kxe³su² ya²la³lyau³su² ha²kxai³
 i³ya¹tain¹ju³ta² ten³sa²sī¹nxa³hē³la². Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te² i³nxa² yah³lxin¹kxan²ti³
 hxi²kan¹txi³ yxo²i²yah³lxi¹lxa², Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 wen¹yah²lxan³kxan²ti³na². Nxe³ha²kxai³ hai³txi³
 ā³ne³to³ti³hex1yain¹sī¹nxa³hē³la².

6 Nxe³yān¹ta¹ hxi²kan¹ti³ nũ³ka³txa² txah²yau³xa²
 e³kxi²sai¹nxa³hē³la². Txa²wā¹sũ³na² ye³na²
 kāin²te²su² tā³nxa² kāi²nxa³te²su² tā³nxa²
 yũ³ye²te²sxa³yu²hē³la². Te²yā¹nxũn³te²sa¹wa².

7 Jā¹nxa¹jut3su² txai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te²a² i³sa²si¹hā³ũ¹sai¹nha²kxai³
 Pe²jah³la²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 i³sa²sa¹hā³ũ¹ha²kxai³ nxe³sain¹sīn¹na²hē³la².
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² i³yau¹ũ³si¹yhe²nha¹jau³su²
 i³sa²si¹hā³ũ¹sain¹sīn¹na²hē³la², Txa²wā¹sũ³na²sa³.
 Ju¹tai²li² a³la³kxain¹na²hē³la².

8 Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 i³hxi²kat1sxā³ i³sa²si¹hā³ũ¹yha³sain¹na²hē³la².
 Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu² Ju³te²a² nũ³ka³txa²

ĩ³hxi²kat1sxã³ ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hi² txai²li²
 Pau²lah³lo²na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a²
 ĩ³hxi²kat1sxã³ ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hi² ya³sain¹na²hẽ³la².

9 Jã¹nxa¹jut3su² Ti³a²kah³la² Pe²jah³la² Jo³ãu²ah³la²
 yah³li³sxã³ a²hxi²kxan¹ti³la³ye²ha²kxai³
 Txa²wã¹sũ³nai²na² kãin² thãi³ti³la²
 a³li²sa³kxe³su² e³lxah²li³ye²ha²kxai³
 ĩ³sa²si¹hã³ũ¹na¹ju³ta² wi¹le³kxi²sain¹na²hẽ³la².
 Nxe³sai¹nha²kxai³ Bar³na³be²ah³la² txai²na²
 ya³sxã³ ĩ³nxũ²kwai³lxũ¹ya³sain¹te³lhxã³
 hxi²ki³ya³sain¹na²hẽ³la². Hxi²ki³ya³sain¹te³nah¹li¹:

— Txa²wã¹sũ³na² a²ten³jau³su² hĩ¹na² kãin²
 ã³ne³wxe³sĩ¹na¹wi¹. Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³
 Bar³na³be²ah³la² wxãi²na² nxe³ja³hin¹sxã³
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² ai³ya³hin¹ju³ta²
 wai³ni² txai²na¹xai²na² Ju³te²a² nũ³ka³txi³su²
 txa²wã¹nũ³ka³txi³khai³xa² ai³la¹ju³ta² wai³ni²
 nxe²na³li¹.

10 Nxe² ai³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ hãi¹sxã³
 txa²wã³tã³nãu³xa² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nãn¹te²na²
 yen³kxi³txa²te²na² nxe³wã²na³ain¹ya³txa³hẽ¹li¹.
 Nxe³sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³ju³ta²li² wi¹lhin¹sxã³
 kãi³yah³hxai²na¹hẽ³la².

Pau²lah³lai²na² a²yxox²wãn³txa² Pe²jah³la²
ĩ³kwai²kxi²jau³su²

11 Nxe³yãn¹ta¹ Ān³ti³o³ki²a²thĩ³na²
 yxau³na¹hĩ¹nai³tã² Pe²jah³lai¹tã² wxã³na²hẽ³la².
 Wxã³nũ²la² hã²wxãn³txa³ wain³txi³
 o²la³kxi²nxa³ha²kxai³ ĩ³kwai²kxi²na¹hẽ³la².

12 A²kxã³nxa² Ti³a²kah³lai¹tã² a²sa³wi³ha³lxa²
 sa²si¹hã³ũ¹sxã³ wxã³ain¹na²hẽ³la². Ain¹ta¹
 wxã³ai¹nxa³ta³lxa¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu²

Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²su² kxan²ti³
 ã³nũ²kxi²sxã³ ã³wxe³sxã³ yain³yah³lxi³na²hẽ³la².
 Nxe³nxa²ha¹te¹ Ti³a²kah³lai²na² sa³wj³ha³lxa²
 wxã³yai¹nhĩ¹na¹ Pe²jah³lai²na² hi²sen³kxai³lu²
 Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a² ã³ya²sa³wxe³sxã³
 yain³na²hẽ³la².

— Ju³te²a² wãn³txa²so¹lxi³sa²yo²we¹nha²tũ³ka³txa²
 ko³then³txi³sa³ha³tã¹. Nxe³jau³su² yuh³lxi³jau³su²
 ã³ya²sa³wxe³sxã³ yain³na²hẽ³la².

13 Nxe³kxa²yu³su² Ju³te²ah³la² nũ³ka³txa²
 yxo²i²te²a² yuh³lxi³jau³su² ã³ya²sa³wxe³
 ã³si³wxe³yah³hain¹na²hẽ³la². Aĩ³lhxã³
 Bar³na³be²ah³la² hi²sen³su² te²yã¹nxe² ã³kãĩ³
 ã³si³wxe³nũ³na²hẽ³la².

14 Nxe³ju³tai²li² Je³su²jah³la² wãn³txa²
 wain³txi³ sa²yo²we¹tai¹nxa³ha²kxai³ Pe²jah³la²
 i³kwaĩ²kxi²na¹hẽ³la². A²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 ã³nũ¹tain¹tãũ³a² hi³ta¹hẽ³la². Hi³ta¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³sa²lxi¹. Wxãĩ²na² Pe²jah³lo² i³nxa²
 Ju³te²a² in³txi³si¹lxi¹. Nxe³yãn¹ta¹ Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te²a² yã¹nxe² kãĩ³i¹lxi¹. Hai³txi³
 Ju³te²a² in³txa² yã¹nxe² kãĩ³xa³lxi¹. Nxe³ha²kxai³
 a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹ Ju³te²an¹jah¹la² yã¹nxe²
 kãĩ³si¹hai¹nĩn¹jau³su² kwa³na³ai¹ni¹lxi¹.
 Nxe³sxã³ kãĩ³xãn³kxe³su² a²nũ²a² yxo²ha³kxa¹
 sa²yo²we¹txain¹si¹ja³kxa³ni¹lxi¹. Ju¹tai²li²
 wai³nxa³wi¹. Nxe³ai¹na¹hẽ³la².

A²nũ²a² a²yo²ha³kxa¹ yxo²i²kxi³jau³nũ³su²

15 Jã¹nxe³jut³su² Ju³te²a² nũ³ka³txa²
 nxe³sĩn¹te²sa¹wa². Hai³txi³ a²nũ²a² ã³xa²

nũ³ka³txi³su² nũn³sĩn¹nxa³wa². Ko³nxe³ti³
 kãĩ³ain¹kxa² yã¹nxũn³sĩn¹te²txã³wa².

16 Nxe³sĩ¹na¹kxan²ti³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xa² sa²yo²wet1sĩ¹na¹kxan²ti³

hai³txi³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu²
 wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ²nxa³wa². Hãĩ¹sxã³ Je³su²

Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² yxo²i²sĩ¹na¹kxai²nãn²tu³
 wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ³nx2na³la². Jã¹nxe³jut3su²

Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²i²sĩ¹na¹wa².
 Yxo²i²sĩ¹na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² sa²kxai³lu²

wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa²

sa²yo²wet1sĩ¹na¹kxan²ti³ nxe³ju³tai²li²
 hai³txi³ wain³te²lot3sa²sĩ¹nhĩ³nx2nxa³wa².

Nxe³jau³xu¹tai²na² hxi²kan¹txi³ wain³te²lot3sa²sĩn¹te²sxa³yu²hẽ³la²

17 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 wain³te²lot3sa²sĩn¹ju³ta² so¹lxĩ³ ten³sa²sĩ¹nha²kxai³

Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa²
 ã³a¹hẽ³la². Je³su²jah³lai²na² wãn³txa² so¹lxĩ³

yxo²i²sĩ¹na¹hẽ³la². Nxe³sĩ¹na¹ha²kxai³ a²nũ²a² nxe²
 e³kxi²sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Nxe³sain¹sĩn¹te³nah¹lxĩ¹:

— Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa²
 ã³yah³lxĩ¹nha²kxai³ Ju³te²a² nũ³ka³txi³sxa³te²a²

yã¹nxe² ko³nxe³ti³ kãĩ³yah³lxĩ¹lxĩ¹. Nxe²
 ãn³kxe³tũ¹sain¹sĩn¹na²hẽ³la². Jã¹nxe³ju³kxai³lu²

nxe³sĩ¹na¹ke³la³te²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 ko³nxe³ti³ kãĩ³ti³hi¹sain¹sĩ¹nhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹

Je³su² Kris²tu³jah¹la² hai³txi³ ko³nxe³ti³
 kãĩ³ti³hit1sain¹sĩ¹nxa³wa².

18 Te²yã¹nxe³sxã³:

— Ko³nxe³ti³ kãĩ³a¹ju³ta² sa²wa²su¹sa²te²ji¹xã¹.
 Na¹jau³su² Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²na²

sa²kxai³lu² yxo²i²xi²na¹ke³la³te²kxai³
 ko³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta² kãin² yũ³hĩ³na¹wa².
 Nxe³na¹ke³la³te²kxai³ ko³nxe³ti³ kãi³a¹ju³ta²
 e³lai²na¹ yũ³sa²hĩ³nx2na³la². Nxe³ju³tai²li²
 ten³ti³hex1sa²nxa³nha²wa².

19 Jã¹nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xai²li² a²ẽ¹na² sa²hau³kot3si¹sa²ju³ta²
 ten³sa²nxa³nha²wa² Nxe³sa²nxa³kxe³su²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xai²li²
 ã³wa²sut1sxã³ yxau³na¹wa². Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² i³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la². I³yau¹ũ³sa²jau³xa²sa¹,
 txa²ẽ¹nãu³ai²na² ko³nxe³khaix1ye²na¹ha²kxai³
 wã²nxũ^h1 sa²hau³ko³sa²ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³ha²kxai³
 nxe² i³yau¹ũ³sa³na²hẽ³la². Nxe³na¹ha²kxai³
 nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 ã³na¹la³kxi²na¹ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² ka³tẽn³su²
 yxau²xai³la¹ha²kxai³ nxe³na¹wa².

20 Jã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²i²a¹hĩ¹nai³tã² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 ã³wa²sut1sxã³ yxau³na¹hẽ³la². ã³wa²sut1sxã³
 yxau³na¹ha²kxai³ Kris²tu³jah¹la² txa²ẽ¹nãu³ai²na²
 yxau² ã³si³wxe³ya³sain¹na²hẽ³la².
 Nxe³ya³sain¹kxe³su² kxã³kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² i³hxi²kĩ¹la³kxain¹sxã³
 ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe²i³hxi²kĩ¹la³kxi²ya³sain¹nũn³na²hẽ³la².
 Ne³ya³sai¹nhĩ¹nãn¹te²tu³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 ã³wa²sut1sxã³ yxau²xai³te²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³la¹
 txa²sĩ³khai³xa² ka³tẽn³su²na¹kxan²ti³
 Kris²tu³jah¹la² a²ka³tẽn³sĩ³na² so¹lxĩ³
 nxu²kwã¹3yxau³sa²na³la². Nxe³sa³ha²kxai³

nxe³hĩ¹nã¹te²tu³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² so¹lxi³
 nũ³kxũ³txi³ ĩ³hxi²kat1sa³jah¹lai²la¹wa². Je³su²
 Kris²tu³jah¹lai²li² Sũ³na² Ta²hah³lo²su² ha²kxai³
 a³lxi²nẽ³jah¹lai²la¹wa². A³lxi²nẽ³lha²kxai³
 wã²nxũ^hlxi³ ya³lu²kxi²nẽ³lain¹jah¹lai²la¹wa².
 A²nxe³jah¹la² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³la¹wa².
 21 Jã¹nxa¹jut3su² Txa²wã¹sũ³na² kãin²
 thãĩ³ti³la² a³lxi²nẽ³lha²kxai³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe²e³kxi²nẽ³ke³la³te²kxai³ nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ e³kxi¹nx2ta¹te³nah¹lxi¹:
 “Wain³te²lo³ti¹lxi¹. Nxa²lxa¹wi¹.” Nxe³ke³la³te²kxai³
 kwa² ya³lu²kxi²nẽ³lai¹nhĩ³nx2na³la². Yxã¹ta¹
 hai³txi³ ti³hex1sa²nxa³wa². Kris²tu³jah¹la²
 so¹lxi³ a²ẽ¹na² sa²wa³su³kxi²sain¹ju³ta² yxo²ĩ²sxã³
 yxau²xai³te²sa¹wa².

3

Wãn³txa² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
wxa²wa²su¹kxi²nẽ³te²la¹xã³?
 1 Nxe³ha²kxai³ Ka³la²si²a²ko³xan¹te²nãu³
 ĩ³nxa² ne³the³the³kxi²yah³lxa³lxa². Kãin²
 ĩ³ki³ha¹kxi¹nx2tain¹nũ²hẽ³la². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta²
 wain³txi³ ĩ³yau¹ũ¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².
 Wi¹la³la³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
 2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ yau³ka³na³ka³nat3sxã³
 ĩ³yau¹ũ¹sah¹lxi³hẽ¹la². Txa²wã¹sũ³na²
 A²yãu³ka³txa² ĩh¹nxe² ĩ³nxũ²kwai³wi¹nx2ti³lhai¹la²?
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yã³tu³

ta³nxa² hãĩ¹sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²ah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³tu³ta³nxa² ĩh¹jau³su²
 hĩ³te³la¹xã³?

3 Ne³kan²kxi²khaix¹yah³lxi¹lxa².
 Nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 ãn³si³tẽ³kxi²yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã² Txa²wã¹sũ³na²
 A²yãu³ka³txa² ĩ³hxi²ka¹txa²lxi³tai¹ti²tu³wa².
 Yxah³lxin¹ta¹ hĩ¹nai²li² Sũ³na² Yãu³ka³txa²
 ã³yah³lxin¹ta²lu¹wa². Nxe³yah³lxin¹sxã³
 wxa²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²sa²nẽ¹nha¹ju³khai³xa² so¹lxi³
 ãn³si³tẽ³kxai¹na¹nha¹. Yah³lxin¹jau³xai²li²
 wain³ti³he¹nx²nxa³wa².

4 Te²yã¹nxe³sxã³ Je³su²jah³lai²na² wãn³txa²
 ãn³si³tẽ³kxi²yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 khãuh³lxa³ti³nha²khai¹yxah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
 Nxe³yah³lxin¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³txa²
 ĩ³hxi²kat¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³ju³tai³tã² kwa²
 ã³na¹sxã³ sa²yxo²ã³ah³lxin¹ta¹thai¹la²?

5 Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu²
 A²yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nx²ti³ha²kxai³ wã³nxĩn¹sxã³
 o²la³kxi¹nx²ti³ha²kxai³ nxe³nxa²lxi³tai¹ti²tu³wa²,
 Hai³txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 sa²yxo²we¹jah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Sũ³na²
 Yãu³ka³txa² ũ³hũ¹nx²ti³xa³tai¹ti²tu³wa². Yxãn¹ta¹
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³xa² yxo²ĩ²sxã³
 yxau³yah³lxi¹nha²kxai³ Sũ³na² Yãu³ka³txa²
 ũ³hũ¹nx²ti³tai¹ti²tu³wa².

6 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² e³te³nah¹lxi¹:

— A³bra³ãu²ah³la² sa²kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 wãn³txa²yxo²ĩ²ta¹hxai²hẽ¹li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² a²ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta²
 ne³wã²na³sxã³ wain³te²lo³ta¹hxai²hẽ¹li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Nxe³ha²kxai³ te²yã¹nxe² Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau³te²na² so¹lxi³
 A³bra³ãu²ah³la² a²ne³tah²nãu³la³ti³hit¹jah¹lai²la¹wa².

8 Te²yã¹nxe³sxã³ a²kxã³nhxĩ¹nu¹ta²na² Ju³te²a²
 nũ³ka³txi³sxa³te²a² yxo²ĩ²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 Txa²wã¹sũ³na²hi²sen³su²wain³te²lo³tain¹si¹ja³kxa³nũ³sxu²
 ã²la² a³la³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Txa²wã¹sũ³na²
 ũ³wha²li¹txã³nxũ¹ta²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²
 sa²kxai³lu² Sũ³na² wãn³txa² wi¹jau³su²
 ĩ³yau¹ũ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Wxã²kxai³ hĩ¹na² yxo²ĩ²in¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 kxã³nãu³a¹ a²nũ²a² nũ³ka³txi³nãu³xa² yxo²ha³kxa¹
 ul²yxau³ta³kxi² kxan²ti³ wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹na¹tu¹wi¹.
 Txa²wã¹sũ³na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

9 Jã¹nxe³ha²kxai³ A³bra³ãu²ah³lu¹ta²kxai³
 yxo²ĩ²ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Txa²wã¹sũ³na²
 hi²sen³kxai³lu² wi¹lhin¹ti³hi¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Te²yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² yxo²ĩ²kxai²nãn²tu³
 wi¹lhin¹ti³hi¹tũn³tu¹wa².

10 Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² ĩ²li³te²a²
 a²ẽ¹nãn¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³te²lot³sa²ju³ta² ten³sa³nha¹.
 Nxe³nha¹ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na²
 sa²yxo²wet¹sxã³ kãi³a¹tũ¹xã¹. Nxe³jau³tu³
 nxe³to³ta¹ hai³txi³ wain³te²lo³ju³ta² yũ²nxa³lho³la².
 Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na²
 hxi²kan¹txi³ sa²yxo²we¹thxa³te²sxa³yu²hẽ³la².

Nxe²nxa³sxã³ Sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²
e³te³nah¹lxi¹:
— A²nũ²a² ĩ²li³te²la³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
sa²yo²wet¹sxã³ kã³kxai²nãn²tu³ yxãn¹ta¹
yau³ka³na³ka³nat³sxã³ sa²yo²we¹txa³jau³su²
on³kxai²nãn²tu³ a²nxe³jah¹la² sa²kxai³lu²
Txa²wã¹sũ³na² hxi²ki³kxai³lu² kq³nxe³te²lo³ju³ta³lon³na³li¹.
Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

11 Jã¹nxe³ha²kxai³ Sũ³na² wãn³txu¹tai²na²
ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² jã¹nxũ³te³nah¹lxi¹:

— Sũ³na² wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³ yxau²xai³te²na²
so¹lxi³ wain³te²lo³jah¹lo²su² na³li¹.
Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³
kwa³na³jau³xu¹tai²na² hã¹nxe³jau³xa¹ hxi²kan¹txi³
sa²yo²we¹thxa³te²sxa³yu²hẽ³la². Nxe²nxa³sxã³.
Txa²wã¹sũ³na² wi¹lin¹ti³hi¹ju³ta² yũ²nxa³wa².
Ju¹tai²li² e³lxah²lxi²na³la².

12 Jã¹nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
sa²kxai³lu² yxo²ĩ²kxe³ju³ta² hai³txi³
ã³wxe³nũh¹hxa³wa². Hã¹sxã³ sa²yo²wet¹sxã³
kã³kxe³ju³ta² so¹lxi³ ã³wxe³nũh¹na³la².
Nxe³ju³ta²li² Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²
e³te³nah¹lxi¹:

— Kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²wet¹sxã³
kã³te²na² sa²kxai³lu² kwa³na³jau³xai²na² so¹lxi³
ã³wxe³nũh¹na³li¹. Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Nain¹ta¹ yau³ka³na³ka³na³jau³xa²
sa²yo²ã³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
kq³nxe³te²lo³tu¹wa².

13-14 Jã¹nxe³jut³su² kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na²
Txa²wã¹sũ³na³ ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²
e³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³ti³ kái³jah¹la² i³ya²lu¹tain¹kxai²nān²tu³
 i³hxi²kí¹la³kxain¹te³lhxā³ nx2na³na¹ sxā³
 a²nū²a² nxe² e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Ko³nxe³ti³
 kái³i¹nha²kxai³ hxi²ki³te²si¹lxi¹. Nxi¹nha²kxai³
 i³hxi²kí¹la³kxi²sa²sih¹nxa²ha¹jau³su² Txa²wā¹sū³na²
 kwa³na³sa³na²hē³li¹.” A²nū²a² nxa²hē³li¹.
 Ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Te²yā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kái³sín¹te²sa¹ha²kxai³
 a²hxi²ki³te²la³nūn³sī¹na¹wa². Nxe³sī¹na¹kxe³su²
 Kris²tu³jah¹la² hi²sen³su² sa²so¹kxi²sa²sín¹sxā³
 ko³nxe³ti³ kái³kxe³hū³nxe³la²sxā³
 ko³nxe³te²lo³nha²sxā³ ya³lu²kxi²sain¹sín¹na²hē³la².
 Txa²wā¹ko³nxe³ti³ kái³sī¹na¹ju³ta² sa²wa²su¹te³lhxā³
 ya³lu²kxi²sain¹sín¹na²hē³la². Nxe³sxā³
 i³hxi²kí¹la³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³
 ko³nxe³ti³ kái³sī¹na¹ju³ta² sa²wa²sut¹sain¹sín¹sxā³
 wain³te²lot³sain¹sín¹na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³
 kxān³kxai³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 hi²sen³su² Sū³na² wān³txa² yxo²i²ha²kxai³
 wain³te²lo³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³sxā³
 A³bra³āu²ah³lu¹ jāx¹sain¹sín¹na²hē³la².
 Txa²wā¹sū³na² yxo²i³sī¹na¹ha²kxai³ Sū³na²
 Yāu³ka³txa² ā³nxū²kwai³wi¹sa²sín¹si¹jau³su²
 ū³hū¹sa²sín¹na²hē³la². Te²yā¹nxe³sxā³ Ju³te²a²
 nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ yxo²i²sxā³
 yxau³ain¹kxai²nān²tu³ Sū³na² Yāu³ka³txa²
 ū³hū¹ain¹nūn³tu¹wa². Nxe³jau³xa² wi¹jau³xai²li²
 i³ye³ū¹sain¹sín¹na²hē³la².

Txa²wā¹sū³na² wān³txa² i³ye³ū¹nhē³jau³su²

15 Txa²wā³tā³nāu³xāi³. A²nū²a²
 kái³kxi²nyhu¹ki³jut³sūn³ju³ta² i³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wa².
 A²nū²a² ha¹li¹ tā³nxa² yen³kxa² e³kxi²sxā³

ten³ya³kxai²nān²tu³ ĩ³ye³yo²ka²la¹hũ³nyhu¹sxã³
 ũ³wha²li¹lya³te²ju²hē³la². Ne³wã²na³kxa²yan³txi³su²
 a²i³lxa² ũ³wha²li¹lhē¹ja³te²ju²hē³la². Ya³kxai²nān²tu³
 kxān¹ton³tāu³a¹ ũ³wha²li¹lhē¹txã³nxa²
 sa²yo²ã³ta³nxa² wãn³txa² yau³xã³lxi³
 ũ³wha²li¹lũ³nhe³wxe³ta³nxa² nxe³na¹tũ¹xã¹.
 Ya³nxa²ha³ta³nxān²ti³ ya³kxai²nān²tu³
 hxi²ka¹nai¹nhĩ³nx2nxa³wa².

16 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² a²kxã³nhxĩ¹nai³tã²
 Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na²
 a²sa³wit3su¹tai²na² ĩ³ye³ũh¹jau³xa²
 e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Hai³txi³:

— Wxa²sa³wi³ha³lxi³su¹. Nxe²nxa³te²tu³:

— Wxa²sa³wit3su¹. Ka³na³ka³na³ta²
 so¹lxi³ nxe² ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²li² Kris²tu³jah¹lain²txi²na³la².
 Nxe³kxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

17 Jã¹nxe³na¹ju³ta² wãn³txa² e³kxi²na¹jau³xa²
 a²si³yxau³tāu³a²sa¹, a²wi¹lhĩ¹nu¹tai²na²
 Txa²wã¹sũ³na² Si³yxau³kah³la² hi²sen³su²
 A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² wãn³txa² wi¹jau³xa²
 ĩ³ye³ũh¹tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Hã²wxã³txa³nũ²
 kwẽ³kxa² ka³lxa¹tāu³u¹ta²kxai³lu² 430 nxe²
 kwẽ³kon³tāu³a¹ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² ĩ³yau¹ũ¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Jãx¹jau³su² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² ĩ³ye³ũh¹jau³xai²na²
 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txain²txi³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² Txa²wã¹sũ³na² wãn³txain²txi³
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³jut3su²
 A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² ĩ³ye³ũ¹jau³xu¹tai²na²
 u²khaix¹nxe³ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² a²si³yo³na² wxã³ha²kxai³
 nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³

Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
a²si³yo³na² wxã³kxan²ti³ hxi²kan¹txi³ wãn³txa²
Sũ³na² ĩ³ye³ũh¹jau³xa² ã²la² u²lxan¹jau³xan²tu³
ĩ³yat1te²sxa³yu²hẽ³la².

18 Nxe³te²sxa³ha²kxai³ yen³kxa² wi¹te²a²
ũ³hũ¹nẽ³lain¹kxe³nũ³su² Txa²wã¹sũ³na²
kwa³na³jau³xu¹tai²na² ã³wxe³nũ¹ke³la³te²kxai³
ĩ³ye³ũ¹jau³xu¹tai²na² ã³na¹hĩ³nx2na³la².
Wãn³txa² kwa²toh³lxi³jau³la³hĩ³nx2na³la².
Yxãn¹ta¹ ũ³hũ¹nẽ³lain¹kxe³nũ³su² hai³txi³
kwa³na³jau³xu¹tai²na² ã³wxe³nũ¹hĩ³nx2nxa³wa².
Yxãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³ũh¹jau³xu¹tai²na²
ã³wxe³nũ¹hĩ³nx2na³la².

19 Nxe³te²kxai³lu² ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³
kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxã³hĩ³ta¹hxai²yu²lhai¹la²?
Txa²wã¹ko³nxe³ti³ kãi³kĩ³ju³ta² yũ³kxe³su²
ĩ³ye³ũh¹te³lhxã³ wxã³ta¹hxai²hẽ¹la².
A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² sa³wi³su² ã²la²
e³kxi¹nx2ta¹jah¹lai¹tã² wxã²nxa³tãu³a²
nxe³hĩ¹nu¹tai²na² so¹lxi³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
yũ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Jã¹nxe³ju³kxai³lu²
Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³su² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
ĩ³yau¹ũ³te³lhxã³ oh³xan¹tũ³ka³txa²
ĩ³sa²si¹hã¹ta¹hxai²hẽ¹la². ĩ³sa²si¹hã³sãn²nũ²la²
ã³yaun³ta² a³ka³nxain¹sxã³ a²nũ²a² ka³na³ka³na³te²a²
ĩ³ye³ũh¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³nũ²la² jah¹lai²na²
sa²kxai³lu² a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ ĩ³yau¹ũ³jah¹lo²su²
ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

20 Jã¹nxe³jut3su² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na²
ĩ³ye³kxi²hĩ¹nu¹tai²na² nũh¹lxi³ e³kxi²nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
Hai³txi³ oh³xan¹tũ³ka³txa² ĩ³sa²si¹hã³xa³ha²kxai³
a²nũ²khai³xa² ĩ³sa²si¹hã³xa³ha²kxai³

hāi¹sxā³ A³bra³āu²ah³la² so¹lxi³
 î³ye³kxi²nyha¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

Īh¹nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
 î³ye³kxi²nē³te²la¹xā³?

21 Nxe³kxai²nān²tu³ wān³txa²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²kxai³lu² kan²txi³ ka³te³na²
 wi¹tāu³a² hxi²kan¹txi³ ũ³hū¹nhē³nū³nhī³te²la¹xā³?
 Hai³txi³ ũ³hū¹ti³hex1nē³lxa³wa².
 Kwa³na³jau³xu¹tai²na² î²li³jau³xa² kan²txi³
 ka³te³na² wi¹tāu³a² ũ³hū¹nē³nū³kxe³su²
 yū³ke³la³te²kxai³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²
 sa²wa²su¹kxi²nē³ju³ta² yū³hī³nx2na³la². Yxān¹ta¹
 hai³txi³ ti³hex1hī³nx2nxa³wa².

22 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na²
 ũ³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³te²lo³tāu³lo³nha²kxe³su²
 î³yau¹ū³nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Nxe³ha²kxai³
 Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na² wān³txa²
 yxo²î²ki³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 î³ye³ūh¹nhē³ju³ta² ũ³hū¹nē³tu¹wa².

23 Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²î²ki³kxe³su² yū²nxa³hī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na² ain³kxi²sxā³
 yxau²xai³ki³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

24 Nxe³sxā³ Je³su² Kris²tu³jah¹la² wxā²nxa³ta³lxa¹
 Txa²wā¹sū³na² kwa³na³nē³jau³xu¹tai²na²
 yxau³sxā³ sa²yxou²we¹ki³tai¹ti²tu³wa². Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² wxā³sxā³ txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²
 sa²wa²su¹tē³si¹ki³jau³nū³su² yxo²î²sxā³
 wah³nxe³ki³tai¹ti²tu³wa².

25 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² nxe³hĩ¹nãn¹te²tu³
wah³nxe³ki³ju³ta² ne³ki³son³na³la².

26 Je³su² Kris²tu³jah¹la² yxo²i²yah³lxi¹nha²kxai³
Txa²wã¹sũ³na² a²ki³lha³lxa²nũ³lot3txa²lxi³na³la².

27 Te²yã¹nxe³sxã³yxo²i²yah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
ĩ³yau³xa² ũ³hũ¹kxi²sa²sai¹yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
Nxe³sxã³yxo²i²yah³lxin¹ju³ta² e³lxah²lxi³hĩ³nx2na³la².
Kris²tu³jah¹la² yã¹nxe³te²lo³jah³lxi¹lxa².

28 Nxe³sxã³yxo²i²yah³lxin¹te²ĩ³nxa² a²yxo²ha³kxa¹
Je³su² Kris²tu³jah¹la² sa³wi³ha³lxi³syah¹lxi¹lxa².
Yxah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Ju³te²an¹te²a²
ta³nxa² Ju³te²an¹te²sxa³te²a² ta³nxa²
nxe³yah³lxin¹kxan²ti³ a²wa³kxên³yah³lo²lot3sxã³
yxau³te²a² ta³nxa² wxa²wa²sut1sxã³ yxau³te²a²
ta³nxa² nxe³yah³lxin¹kxan²ti³ in³txi³su² ta³nxa²
tu¹su² ta³nxa² nxe³yah³lxi³nũ³nĩ¹kxan²ti³
Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a¹ hxi²kan¹kxi³ju³ta²
ã³sen³sai¹nyhu¹kxi³ju³ta³la³ yũ²nxa³wa².
A²yxo²ha³kxa¹ yxo²hau³hau³kon³nhĩ³ki³tã³la².

29 Nxe³ki³sa²kxai³ Kris²tu³jah¹la²
a²sa³wi³ha³lxi³lon³ki³kxai²nãn²tu³ A³bra³ãu²ah³la²
a²sa³wi³ha³lxi³su² nũ³nhĩ³ki³tã³la².
Nxe³ki³kxai²nãn²tu³ Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³ye³ũh¹nẽ³lain¹ki³nũ³sa²ki³tã³la².

4

1 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ a²ki³lha³lxai²li² yãn³ta²
kãin²to³nxa³hĩ¹na² hxi²kan¹txi³ yen³kxa²
wã³nxĩn¹te²a² o²la³kxi²hĩ³nx2nxa³wa². Yen³kxa²
yũ³hĩ³nx2nxa³wa². Yan¹nãu³a¹ a²yen³kxa²
yxo²ha³kxa¹ a²hxi²kxe³lon³tu¹wa². Yen³kxa²
ka³lxa¹txi³ yũ³tu¹wa². Yxãn¹ta¹ kãin²nxa³hĩ¹na¹

a²wa³kxēn³yah³lo²lon³sxã³ yxau³kxa²
 yã¹nxe³jut3sũ³nhĩ³nx2na³la². Kwa³na³kxai²nãn²tu³
 sa²yo²wet1hĩ³nx2na³la².

² Nxe³tãu³a² a²wēt3sĩ¹na¹ wē³sa² ĩ³tih³nxe³jah¹la²
 ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hi² yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
 hau³ko³jah¹la² ĩ³sa²si¹hã³ũ¹hi² a²wĩ³nu²su²
 te²kxai³lu² nxe³hĩ³nx2na³la². In³txi³lo³nxa³tãu³a²
 nxe³hĩ³nx2na³la². Nxe³te²ju²hē³la². A²wĩ³na²
 wãn³txi³kxai³lu¹:

— Hĩ¹na² in³txi³si¹lxi¹. Nxe²nxa³tã³lxa¹
 nxe³hĩ³nx2na³la².

³ Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² wē³sxa²
 yã¹nxe³ki³sĩ¹nai³tã² a²nũ²a² yuh³xan¹te²a²
 wã³nxĩ¹ju³ta² so¹lxi³ ain³kxi²sxã³
 sa²yo²we¹ki³tai¹ti²tu³wa².

⁴ Nxe³ki³sa²kxai³ ha³lo²a² hau³hau³kon³na³na¹
 sxã³ Txa²wã¹sũ³na² hi²sen³kxai³lu² a²ki³lha³lxa²
 ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Sũ³na² ki³lha³lxa²khai³su² kxan²ti³
 ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhē³hĩ¹na² txu¹hē¹na² a²nũ²khaj³su²
 a³li³lah¹sxã³ wen¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xa²
 sa²yo²we¹jah¹lo²lon³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

⁵ Jã¹nxe³ju³kxai³lu² a²nũ²ai²li²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yo²we¹tãu³lo³te²nãn²tu³
 ĩ²li³te²hũ³te²a¹ ko³nxe³te²lo³tãu³lo³tain¹jau³xa²
 ã³wa²sut1si¹jau³su² a²nũ²su² wen¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²,
 Je³su²jah³la²sa³. Nxe³sxã³ txa²wã¹ko³nxe³ti³
 kã³ki³ju³ta² ã³wa²su¹tē³te³lhxã³
 ya³lu²kxi²nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²ki³lha³lhxu²

khai³txi³hi¹tē³nũn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

6 Nxe³ti³hi¹tē³lha²kxai³ Je³su²jah³la²
Yãu³ka³txa² nxũ²kwai³yxau³nē³lhi¹jau³su²
ĩ³sa²si¹hã³ũ¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

— Wĩ³nãĩ³. Txa²wĩ³nu³sa²nhĩ¹lxi¹.
Yxo²ĩ²nxa²ha¹kxe³su²nhĩ¹lxi¹. Nxe³hĩ³ki³tã³la².

7 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² wxãĩ²kxai³ hĩ¹na²
a²wa³kxēn³yah³lo²lo³te²la³ yah²lxa³lxa². Hĩ¹na¹
Txa²wã¹sũ³na² a²ki³lha³nãu³khai³su² yah³lxi¹lxa².
Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wã¹sũ³na² yen³kxa²
ũ³ha¹te²a²yan¹nãu³a¹ũ³yhen³kxi³nhē³tu¹wa².

Pau²lah³lai²na²ĩ³hxi²waun³ta³kxi²jau³su²

8 Jã¹nxe³jut³su² kxã³nxai³kxai³lu²
Txa²wã¹sũ³nu²khai³xa² ĩ²yah³lxa³nhĩ¹nai³kxai³
a²nũ²a² wã³nxĩn¹ki³lxo³nha²te²a²
txa²wã¹sũ³nu²sa²ki³lxo³te²an²tu³sa²yxox²we¹jah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².

9 Yah³lxin¹ta¹hĩ¹na²Txa²wã¹sũ³na² ĩ²yah³lxi¹lxa².
Te²yã¹nxe³sxã³ Txa²wã¹sũ³na² ĩ²nx²ti³na³la².
Nxe³nx²ti³kxan²ti³hĩ¹na²kxai³lu² ĩ³yat¹jah³lxin¹sxã³
yen³kxa²wã³nxĩn¹nxa³kxa²ha³ya³kxa³lxi³sa²te²a²
yuh³xai²nãn¹ta²yen³kxan²tu³ nxe³te²na²
ãn³ten³yah³lxi¹lxa². ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tã³
yah³lxin¹ji¹wa²? Yen³kxai²na²a²wa³kxēn³yah³lo²lo³ju³ta²
ãn³ten³yah³lxin¹ji¹wa²?

10 Nxe³yah³lxi³sxã³ha³lo²a² ĩ²lu³jut³sũ³ju³ta²
a³lan²ti³su² tã³nxa² ĩ³la³kxi³su² tã³nxa²
kwē³kon³ti³xa² tã³nxa² txi³wa³kxa²
wã³nxĩn¹ki³lxo³ju³ta²so¹lxi³yuh³xan¹te²wãn³txa²
so¹lxi³ten³yah³lxi³ta¹hĩ¹nhē¹la².

11 Yah³lxin¹nha²kxai³hxi²waun³ta³kxi¹nx²ta¹nha²wa².
E³kxi¹nx²ta¹jau³xai³tã²sa²yxox²ã³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³.

kwa²o²la³kxi¹nx2ta¹kxa²yān³txi³su²
hxi²waun³ta³kxi¹nx2ta¹nha²wa².

12 Jā¹nxa¹jut3su² txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa².
E³la² e³kxi¹nx2ta¹tu¹wa². A²kxā³nxai³tā²
Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
yxo²i²a¹ju³ta² ā³a¹ha²kxai³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³
yxau³na¹hē³la². Jā¹nxe³na¹kxa²
yā¹nxe³sxā³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
kwa³na³jau³xu¹tai²na² wxa²wa²sut1sxā³
yxau³yah³lxi³nū³nñ¹tai¹ti²tu³wa². Jā¹nxe³hī¹nai³tā²
ko³nxe³te²lot3sah²lxan³tai¹ti²tu³wa².

13 Nxe³sah¹lxa³nha²kxai³ a²wi¹lhī¹na²
ih³ton³sxā³ yxau³kxi²ya³sain¹tai¹ti²tu³wa².
Nxe³ya³sain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
wi¹jau³xa² i³yau¹ū¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wa².

14 Nxe³na¹ha²kxai³ ih³ton³sa²kxe³su²
ko³nxe³khai¹sa³kxan²ti³sa²yxo²ā³sah²lxan³tai¹ti²tu³wa².
Oh³xan¹jah¹la² wxā³tā³nxa² Je³su²
Kris²tu³jah¹lo²khai³xa² wxā³tā³nxa²
nxe³te²na² ain³kxah¹lxin¹kxa² yā¹nxe³sxā³
ain³kxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa².

15 Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
Yah³lxi¹nha²kxai³ a³lxi²sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wa².
Sah¹lxi¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wxa²ye³nai²li²
wxa²ye³sai¹nhah²lxin¹ke³la³te²kxai³
ū³ye³wi²xi²sah¹lxi³hī³nxa¹lxa². Nxe³sah²lxi¹nhī³nxān¹kxan²ti³
ih¹nxe³jah³lxin¹thai¹la²?

16 Wān³txa² ya²la³lyau³xan²tu³
e³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³ hī¹nai²li² i³ā³lxa³txi³nha²sxā³
an³ta³kxi²sah²lxi³hī³nxān¹ji¹wa²?

17 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² jah¹la²nāu³xai²li²

yxó²i²ki³lxo³te²nãu³xai²li² kó³nxe³ti³
 kã³tũ³kã³txai²la¹wa². Wi¹lhen³txi¹nx2tain¹kxan²ti³
 ã³sxã³ ã³waix3sa²si¹hain¹yah³lxin¹jau³nũ³a²
 sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ sa²yxó²ã³sah¹lxi³sãn²sxã³
 sa²yxó²we¹tain¹yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa². Nxe³ju³ta²na²
 so¹lxi³te³nain¹na³la².

18 Jã¹nxe³jut3su²a²nũ²a²wi¹lhen³txi¹nx2tain¹jut3su²
 wai³nhĩ³nx2na³la², a²ẽ¹na²wi¹lhin¹ke³la³te²kxai³la².
 U²lxi³yxau³ta³nxa² u²lxi³yxau²nxa³ta³nxa²
 nxe³kxan²ti³wi¹lhĩ³nx2na³la².

19 Jã¹nxa¹ju³kxai³lu² wxã²kxai³
 txa²wẽ³ha³lxi³hũ³yah³lxi¹lxa². Kris²tu³jah¹la²
 wãn³txa² kũ³we²ki²la² ã³ne³wxe³yah²lxa³lxa².
 ã³ne³wxe³ kã²non³yah²lxan³ta³lxa¹
 khãuh³lxa³tẽ³nha²sxã³ yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa².
 Tu¹ha³ka³lxa²wẽh³ni³te²a²wẽ³sa²ãh¹yxau³ni²tãu³a²
 a³li³lah¹xa³ta³lxa¹ khãuh³lxa³tẽ³nha²te²ju²hẽ³la².
 Jã¹nxe²ti³hũ³nxe² ã³ne³wxe³kã²non³yah²lxan³ta³lxa¹
 khãuh³lxa³tẽ³nha²sxã³ yxau³si¹sah¹lxin¹nha²wa².

20 Wxa²ye³na²wxã³sxã³ĩ³ye³kxi²ti³ten³sa³nha²wa².
 Yau³ã³lxi³ti³ e³kxi¹nx2ti³hĩ³na¹wa². Nxe³ta¹
 ti³he¹nxe²nxa³wa². Ul²yxau³na¹ha²kxai³
 wãn³txa² wain³txi³ e³kxi¹nx2ta¹jau³nũ³a²
 hxi²kan¹sa²nxa³nha²wa². Wãn³txa²sa²wai³wait3sxã³
 ĩ³ye³kxi¹nxa²lxi³te²nũ²hũ³nxa³nha²wa².

A³bra³ãu²ah³lu¹ta²na²wẽ³ha³lxa²ha¹lin¹kxi³jau³su²

21 Jã¹nxe³jut3su² yau³ka³na³ka³nat3sxã³
 ĩ³yau¹ũ³sah¹lxi³hẽ¹la². Nxe²e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xã²
 sa²yxó²we¹ju³ta² ten³sa²sĩn¹nhai¹. Yah³lxin¹jau³su²

kxan²ti³ jau³jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹
ain³kxi²yah²lxan³ta²lu¹wa².

22 Kxã³nhxĩ¹nu¹tai²na² A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na²
sa²kxai³lu² wẽ³sa² ha¹li¹ we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²
A²wi¹lhĩ¹na²tu¹ha²nũ¹ha²a²wa³kxẽ³yah³lo²lot3sxã³
yxau³ta¹ka³lxa² ã³whĩn¹ti³sxã³ wet1sãn²sxã³
a²ki³lha³lxa² a²wi¹lhĩ¹nãn¹te²a² hxi²kan¹te²nãn²ta³
a³li³lah¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²yã¹nãu³a¹
a²sxe³xa³ka³lxu³khai³xa² ã³whĩn¹ti³sxã³
sa²we²txi²nũn³sxã³jã¹nxe²a³li³lah¹ye²nũn³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

23 Nxe³sxã³a²ki³lha³lxa² hxi²kan¹txa²a²hã³ka³na²
kwa²hã¹nxe² wa³kon³kxi²sxã³ yxau³ta¹ka³lxa²
kwa²hã¹nxe²wẽh³ni³sxã³we¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa²
Yxãn¹ta¹a²ki³lha³lxa²ã³sa²nũn³te²na²sa²kxai³lu²
a²hã³ka³na²wẽh³ni³nxa³hĩ¹nu¹tai²na²wẽ³sai²na²
a³li³lah¹si¹jau³nũ³su²Txa²wã¹sũ³na²a²yo²wãn³txa²
ĩ³ye³ũh¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³jau³xai²na²
yo²ha³kxa¹Txa²wã¹sũ³na²ũ³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²
nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

24-25 Jã¹nxe³jau³xai²li²ĩ³yau¹ũ³nhẽ³jau³xai²la¹wa².
Txa²wã¹sũ³na²sa²kxai³lu²a²nũ²a²nãu³xa²
ĩ³ye³yo²ka²la¹hũ³nyhu¹kxi³jau³xa²
yau³ha¹lin¹jau³xa²yũ²na³la². Yau³ka³na³ka³na³jau³xai²li²
kwa³na³jau³xu¹tai²na²sa²yo²wet1si¹hain¹jau³su²
ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². Wã³la³ka³txa²
a³ka³nxĩ²sxã³ũ³hũ¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
A²nxe³ka³txai²na²a²ĩ³lxa²Si³na³i²kax3su¹
Ju³te²a²ko³xan¹te²a²a²wãn³txi³su²
ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa². A²nxe³ka³txai²na²sa²kxai³lu²
A³ra²bi²a²ko³xan¹ta³kax3su²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
A²nxe³ka³txai²na²a²wa³ka³li³lot3sxã³
yxau³ta¹ka³lxa²te²yã¹nxe³hĩ³nx2na³la².
Nxe³ha²kxai³a²wẽ³ha³lxi³nãu³xa²a²yo²ha³kxa¹
a²wa³kxẽ³yah³lo²lot3sxã³yxau³tũ³ka³txi³su²

nũn³na³la². Jã¹nxe³sxã³ a²kxã³nxai³tãn²tũ³
 nxe³hĩ¹nãn¹te²tũ³ Je³ru³sa³lẽ²thĩ³na² yuh³xan¹ta²
 a²hxi²kan¹thĩ³nai²la¹wa². Kwa³na³jau³xu¹ta²na²
 sa²yo²we¹tũ³ka³txa² a²sxi²hai²la¹wa². Hai³txi³
 Je³su²jah³la² wãn³txa² yxo²ĩ²tũ³ka³txi³sxa³wa².
 Nxe²nxa³ha²kxai³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a²
 Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na²
 sa²yo²we¹kxai²nãn²tũ³ ta¹ka³lxai²na²
 a²wẽ³ha³lxi³hũ³nha²kxai³ a²wa³kxẽn³yah³lo²lot3sxã³
 yxau³hĩ³nx2na³la².

26 Nxe³yãn¹ta¹ yau³xã³xa² sa²kxai³lu²
 ĩ³ye³ũh¹nẽ³jau³xai³tã² yxo²ĩ²ki³sa²kxai³
 oh³xan¹thĩ³nũ³a² Je³ru³sa³lẽ²thĩ³nũ³a²
 tah²hĩ³na² txa²wã¹hã³ka³nu²hũ³na³la².
 A²nxe³ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu² Moi³se²ah³lu¹ta²na²
 kwa³na³jau³xu¹ta²na² sa²yo²we¹ta¹ka³lxu³sxa³wa².
 Txa²wã¹sũ³na² ĩ³ye³ũh¹nẽ³jau³xa² so¹lxi³
 yxo²ĩ²ta¹ka³lxai²la¹wa².

27 A²nxe³ju³ta²li² a²kxã³nxãn¹jau³xu¹ta²na²
 Txa²wã¹sũ³na² ũ³wha²li¹txã³nxu¹ta²na²
 tah²yau³nũ³a² nxe³te³nah¹lxi¹:

– Wxã² ĩ³nxa² wẽ³sa² yũ²nxa³ta¹ka³lxi³ ĩ³nxa²
 kwa²ĩ³ka³lih³txa²hẽ³ni¹. Wẽ³sa³la³
 yũ³nxa²nxa³kxan³ti³ ka³lxi¹sxã³
 wxan¹txu¹ni¹. Nxe³sxã³ ye³je¹na² wẽ³sa²
 ka³lxai¹txi³ wẽ³nhĩn¹tũ¹xĩ¹. Ta¹ka³lxai²ã³xa²
 a²wa³kxẽn³yah³lo²lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxai²
 wẽ³ha³lxai² ka³lxai¹txi³ wẽ³ha³lxin³kxan²ti³
 wxa²wẽ³ha³lxai²ã³sen³son¹tũ¹xĩ¹.
 Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

28 Te²yã¹nxe³sxã³ wxã²kxai³ Je³su²jah¹lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²a¹kxa² yã¹yxah³lxi¹lxa².

Txa²wã³tã³nãu³syah¹lxi¹lxa². Nxe³sxã³
 I³sa²kah³lu¹tai²na² A³bra³ãu²ah³la² ã³ye³ũh¹ka²
 ki³lha³lxa³lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 A²ki³lha³lxa²khai³su² ta¹hxai³ti³ai¹ti²tu³wa².
 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³nxe² ã³ye³ũh¹tũ³ka³txa²
 wẽ³ha³lxi³si¹yhah³lxi¹lxa². Je³su²jah³lai²na²
 wãn³txa² yxo²ĩ²yah³lxi¹nha²kxai³ ã³ye³ũh¹tũ³ka³txa²
 wẽ³ha³lxi³su² yah³lxi¹lxa².

29 Te²yã¹nxe³ju³kxai³lu² a²wa³kxẽn³yah³lo²lot3sxã³
 yxau³ta¹ka³lxa² wẽ³sa² hi²sen³kxai³lu²
 A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na² a²sxe³xã² khai³xai²na²
 wẽ³sa² ã³ye³ũh¹jah¹lo²su² kxan²ti³
 khãuh³lxa³tain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².
 Te²yã¹nxe³sxã³ Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹tũ³ka³txa²
 hi²sen³su² Je³su²jah¹lai²na² wãn³txa²
 yxo²ĩ²tũ³ka³txi³nãu³xã² ã³khãuh³lxa³tẽ³lain¹na³la².
 Txa²wã¹sũ³na² A²yãu³ka³txa² ã³nxũ²kwai³yxau³nẽ³tũ³ka³txa²
 ã³khãuh³lxa³tẽ³lain¹na³la².

30 A²nxe³ju³kxai³lu² Txa²wã¹sũ³na²
 ã³wha²li¹txã³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:

— A²wa³kxẽn³yah³lo²lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxa²
 a²ki³lha³lxa² whãi²na¹ ã³waix3si¹hain¹jau³su²
 kwa³na³txai¹nhẽ³li¹. Nxe³sãn²nũ²la² A³bra³ãu²ah³la²
 a²sxe³xã² khai³xai²na² a²ki³lha³lxa² so¹lxi³
 a¹yxau³te²a² so¹lxi³ ha²yan¹nãu³a² yen³kxa²
 ã³wha¹kxi²kxa² yxo²ha³kxa¹ yũ³ain¹tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wa².

31 Jã¹nxe³jut3su² txa²wã¹tã³syah¹lxi¹lxa².
 A²wa³kxẽn³yah³lo²lot3sxã³ yxau³ta¹ka³lxa²
 wẽ³ha³lxi³sa²nũn³ki³sxa³wa². Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹ju³ta³lon³ki³sxa³wa².
 Nxe³ki³sxa³ha²kxai³ a²sxe³xã³ka³lxi³khai³xã²

a²wē³ha³lxi³hū³ki³tā³la².
ki³tā³la².

Yxo²i²tū³ka³txi³su²

5

Moi³se²ah³lu¹tai²na²
wxa²wa²su¹jau³su²

kwa³na³jau³xu¹tai²na²

1 Jā¹nxe³jut³su²
ĩ³hxi²ka¹tē³tai¹ti²tu³wa².
kwa³na³jau³xai³tā²
ne³ki³so³nha²kxai³
yxau³ki³tā³la².
wxa²wa²sut¹sxā³
Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³
yxau³ju³ta² ā³wa³li²yah³lxi³txa³hē¹la².

Kris²tu³jah¹la²
Moi³se²ah³lu¹tai²na²
sa²yxo²we¹ki³ju³ta²
wxa²wa²sut¹sxā³
Nxe³ha²kxai³ hāi¹sxā³
yxau²sa²tē³a³sah¹lxi³hē¹la².
kwa²wa³ka³li³lot³sxā³

2 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lain³kxi²sah¹lxi³hē¹la².
Txai²na¹xai²na² Pau²lah³lo²na¹xai²na²
wān³txi³khai³xa² e³kxi¹nx2ta¹wa². Ju³te²a²
nū³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kãi³ai¹nhxai²kxai³
jã¹yxah³lxin¹ju³ta² ā³wxe³nū¹hah³lxin¹kxai²nān²tu³
Kris²tu³jah¹la² ā³non²ta³kxi¹nx2ti³xa³lho³la².

3 Jā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ĩ²li³te²su² te²a² Ju³te²a²
nū³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kãi³ai¹nhxai²kxai³
jã¹yxah³lxin¹ju³ta² kãi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
Moi³se²ah³lu¹tai²na² kwa³na³jau³xu¹tai²na²
yxo²ha³kxa¹ wã³ko³nxa³te²tu³ sa²yxo²wet¹sxā³
kãi³ju³ta³lot³jah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

4 Wãi²kxai³ kwa³na³jau³xu¹tai²na²
sa²yxo²wet¹sxā³ kãi³yah³lxin¹ju³ta² ā³wa³li²sxā³
ā³wxe³nū¹hah³lxin¹kxai²nān²tu³ Kris²tu³jah¹la²
ā³na¹sxā³ a³li³sxā³ ā³waix³jah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².
Nxe³sxā³ Kris²tu³jah¹lai²na² kãin² thãi³ti³la²
a³lxi¹nx2ti³ju³ta² yũ³ah³lxi³hĩ²nxa³lxa².

5 Nxe³sxã³ txai²kxai³ Txa²wã¹sũ³na²
 Yãu³ka³txa² ĩ³hxi²kat1sa²sĩn¹sxã³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nũ¹nhẽ³ju³tai³tã²
 yxo²ĩ²sĩ¹na¹wa². Ko³nxe³ti³ kãĩ³ki³kxa² yo³ha²
 ã³wa²su¹kxi²sa²sĩn¹sxã³ Txa²wã¹sũ³na² yen³nãu³a²
 wain³te²lot3sa²sĩn¹kxe³su² ã³wxe³nũ¹sĩ¹na¹wa².

6 Nxe³ha²kxai³ hãĩ¹nxe³sxã³ Je³su²
 Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²sĩ¹na¹wa².
 Sĩ¹na¹ha²kxai³ Ju³te²a² a²ki³lha³lxa²
 kãĩ³ai¹nhxai²kxai³ jã¹nxe³ki³ju³ta²
 kãĩ³tã³nxa² hãĩ¹nxã¹tã³nxa² ĩ²lu³ju³ta²
 kwa²hãĩ¹nxe³hĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹ Je³su²
 Kris²tu³jah¹lai²na² wãn³txa² yxo²ĩ²sxã³
 a³lxi²waun¹nhyu¹ki³kxai²nãn²tũ³ wain³te²lo³tẽ³ju³ta²
 yũ²na³la². Nxe³ju³ta² so¹lxi³ wain³na³la².

7 A²wi¹lhĩ¹na² yxo²ĩ²yah³lxi¹nhĩ¹nai³tã²
 wi¹lxai³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Nxe³sxã³ a²nũ²a²
 kwa² ã³nih³kxai²nãn²tũ³ yãn³txi³ ã³nxai³te²ju²hẽ³la².
 Te²yã¹nxe³kxe³hũ³yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa².
 Je³su² Kris²tu³jah¹la² wãn³txa² wi¹la²
 ã³si³tẽ³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu³wa². Yxah³lxin¹kxan²ti³
 wãn³txa² yau³xã³xa² ki³han³jau³xan²tũ³
 ain³kxah¹lxi¹nha²kxai³ ã³ne³hi¹jah³lxin¹ta²lu¹wa².
 ĩh¹te²la³ wãn³txa² nxe² e³kxi¹nx2ti³te²la³ ain¹sai¹la²?

8 Txa²wã¹sũ³nai²na² ĩ³kaix1so¹nx2ti³jah¹lai²la¹wa².
 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wãn³txa² ã³lxi³jau³xa²
 yxo²ĩ²yah³lxin¹ju³ta² ten³jah¹lo²sxa³wa².

9 Yain³txa³nũ³xa² ĩ³wat1tũ³hũ³hĩ³nx2na³la².
 Ki³ka³na³ku² so¹lxi³hxi²tẽ³nha²sxã³ yain³txa³nũ³xa²
 ũ³kxẽ³ni²ki³kxai²nãn²tũ³ tũ³xa² whãĩ²na¹
 ĩ³wat1thĩ³nx2na³la². Nxe³te²ju²hẽ³la².

Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² yau³xā³xai²li² a²nũ²a²
ka³na³ku² kxan²ti³ yxo²ĩ²kxai²nān²tu³ ye³jen¹na²
a²nũ²a² a²yxo²ha³kxa¹ yxo²ĩ²ain¹tu¹wa².

10 Nxe³yān¹ta¹ wān³txa² yau³xā³xa²
sa²yxo²ā³sih¹nxa²lxa¹jau³su² ā³wxe³nũh¹nx2ta¹wa²,
Je³su² Kris²tu³jah¹lai²li² hxi²kan¹ti³hi¹tē³jah¹lo²su²
ha²kxai³la². Nxe³yān¹ta¹ jah¹la² ki³han³jau³su²
ĩ³tih³nxe³nx2ti³jah¹la² ĩ²li³te²su² te²na² sa²kxai³lu²
Txa²wā¹sũ³na² hi²sen³su² ko³nxe³ti³ ĩ³yĩ¹li²tu¹wa².

11 Yxān¹ta¹ txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa².
Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txai²na² sa²kxai³lu²
Ju³te²a² a²ki³lha³lxa² kãi³ai¹nhxai²kxai³ jā¹nxa¹ju³ta²
nxe³jau³jau¹xai²na² yxo²ĩ²si¹hain¹jau³su²
ĩ³yau¹ũ³ai¹na¹kxai²nān²tu³ ĩh¹nxe³kxa²yan³ti³tā³
Ju³te²a² wān³txa² sa²yxo²we¹tũ³kā³txa²
khāuh³lxa³ti³sain¹to³lhai¹la²? Ya²la³tu³
nxe² ĩ³yau¹ũ¹hai¹na¹ke³la³te²kxai³ wān³txa²
ĩ³hen³txi³na¹jau³xa² Kris²tu³jah¹la²
ĩ³hxi²kĩ¹la³kxain¹ju³ta² ya³lu²kxi²nē³ju³ta²
kwa²wān³txi³sa²hĩ³nx2na³la². Yxān¹ta¹
ti³he¹xai¹nxa³wa². Jã¹nxe³ke³la³te²kxai³la¹
Ju³te²a² wān³txa² sa²yxo²we¹tũ³kā³txa²
ĩ³xan³ta³kxi²sai¹nhĩ³nx2nxa³wa². Yxān¹ta¹
jau¹xai²na² ĩ³yau¹ũ³ain¹nxa³hē³la².

12 A²nxe³te²na² sa²kxai³lu² e³ki³ha¹ki¹nx2tain¹tũ³kā³txa²
ā³waix3txain¹ju³ta² ten³sa³nha²wa².

13 Nxe³yān¹ta¹ txa²wā³tā³syah¹lxi¹lxa².
Wxa²wa²sut1sxā³ yxau³yah³lxi¹lxa².
Yxah³lxi¹nha²kxai³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
— Wxa²wa²su¹khaix1na¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³
ĩ²li³ju³ta² wi¹li²ye²na¹ha²kxai³ o²la³kxi²na¹tu¹wi¹.
Yah³lxin¹jau³su² yah³lxi³txa³hē¹la².

A³lxi²nhyah¹lxi¹nha²kxai³ ã³non²ta³kxi²nyha¹yu³sxã³
yxau³jah¹lxi³hē¹la².

14 Nxe³ha²kxai³ kwa³na³jau³xu¹ta²na² wãn³txa²
si³yxau³tãu³a² yau³ka³na³ka³na³tã³la².

— A³lxi²nhxãn¹kxa² yã¹nxe³sxã³ a²nũ²a² ã³xa²
a³lxi¹tai¹nhē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³to³ta¹a³lxi²waun¹nyhu¹ah³lxan³kxai²nãn²tu³
ko³nxe³te²lo³nxe³nyhu¹ah³lxin¹kxai²nãn²tu³
hai³txi³ hãu²non³sxã³ yxau²xai³lyah²lxa³nha²kxai³
ã³nhai²ta³lxi³sxã³ yxau²xai³lyah³lxi¹nha²kxai³
nxe³yah³lxin¹sxã³ wxa²wa²sut¹sxã³
yxau²xai³lyah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa².

Txa²wã¹sũ³na²
ĩ³tih³nxe³nx2ti³jau³su²

Yãu³ka³jxah¹la²

16 Jã¹nxa¹ha²kxai³ ĩ³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wa².
Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹la². Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³txa² hi²sen³su² ĩ³tih³nxe³nx2ti³jau³xa²
ain³kxi²jxah³lxi³hē¹la². Yxah³lxin¹kxai²nãn²tu³
yuh³xai²nãn¹ta² yxo²kwain³yah³lxin¹jau³xa²
sa²we¹jah³lxi³hĩ³nx2nxa³lxa².

17 Nxe³sxã³ yuh³xai²nãn¹te² ain³nha²ki³ju³ta²
ain³kxi²ki³kxai²nãn²tu³ yau³xã³lxi³jau³su²
hĩ³nx2na³la². Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²
a²wãn³txi³sxa³wa². Nxe³jau³xai²li² Sũ³na²
Yãu³ka³txa² te³nxa³jau³xai²la¹wa². Te²yã¹nxe³sxã³
Sũ³na² Yãu³ka³txa² a²ten³kxa² sa²kxai³lu²
yuh³xai²nãn¹te² he³la³kxa² te³nai¹nxa³jau³xai²la¹wa².
Nxe³jut3su² ha²kxai³ wã²nxũh¹lxi³sxã³ wain³txi³
kã³ki³ju³ta³nũ³a² hxi²kan¹nē³lxa³wa².

18 Jã¹nxe³ju³kxai³la¹ Txa²wã¹sũ³na²
Yãu³ka³jxah¹la² nxũ²kwai³yxau³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

Moi³se²ah³lu¹ta²na² kwa³na³jau³xu¹ta²na²
wxa²wa²sut¹sxã³ yxau³yah³lxi¹lxa².

19 Jã¹nxe³jut³su² yuh³xai²nãn¹ta²
yxo²kwain³kxi²kxa² a³la³kxi²ki³tã³la².
Nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a² yuh³xai²nãn¹ta²
yxo²kwain³kxi²kxai²na² nxe² kã³te²ju²hẽ³la².
Nxe³te³nah¹lxi¹: kuh³lxa³thin¹sxã³ o²la³kxi²ha²kxai³,
ko³nxe³thin¹sxã³ ũ³whĩn¹ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³,
kuh³lxa³thin¹sxã³ o²la³kxi²ju³ta² so¹lxi³
yxo²kwain³to³ha²kxai³,

20 Tah³lxa³kxa² ta³nxa² kwa³thi³la²
ta³nxa² ĩ²li³ju³ta² Txa²wã¹sũ³na²ki³lxo³ju³ta²
ten³ju³ta³lot³sa²kxai³, tih³na³la²
ã³nan³nyhu¹ju³ta² so¹lxi³ ten³nha²kxai³,
an³ta³kxi²waun¹nyhu¹ha²kxai³, kwa² wãn³txa²
ĩ³ye³sxã³ ĩ³yi²yi²lhon¹ta³kxi²nyhu¹ha²kxai³,
ĩ³ka³tã³nxe³yhu¹ha²kxai³, ĩ³wã³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³,
kãin²ki³lxo³nha²sxã³ ĩ³hait²ta³lxi³nyhu¹ha²kxai³
a²nũ³ka³txi³khai³xa² kwa² ã³nhai²ta³lxi³ha²kxai³
ĩ³ye³ĩ³yi²lho¹kxi²nyhu¹sxã³ yxau²xai³lyah³lxi¹nha²kxai³,

21 A²nũ²a² ã³xa² a²yen³kxa² kãin² yxo²kwai³ni²
yain³jau³xa² ũn³jau³xa² ĩ³na²sxã³ wen¹to³ha²kxai³,
ĩ³yain³sxã³ ko³nxe³ti³ wa³ni³lon³kxi²nyhu¹ha²kxai³,
nxe³kxa²yu³su² yen³kxa² ã¹jã¹nxe³ju³ta²
ko³nxe³ti³ kã³ha²kxai³, nxe³sxã³ ju¹ta²na²
yxo²ha³kxa¹ yuh³xai²nãn¹te² yxo²kwain³kxi²te²a²
kã³ju³ta²la¹wa². Nxe³sxã³ a²nũ²a² ĩ²li³te²a²
te²yã¹nxe² kã³kxai²nãn²tũ³ Txa²wã¹sũ³na² ha³lo²a²
yxau²xai³ju³ta³nũ³a² yũ²nxa³lho³la².

22 Nxe³yãn¹ta¹ Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²
nxũ²kwai³yxau³nhẽ³kxai²nãn²tũ³ yen³kxa²

wi¹ju³ta² so¹lxi³ ā³kāi²non³sxā³ o²la³kxi²ki³tā³la².
 Nxe³ju³ta²sa¹: a³lxi²waun¹nyhu¹kxi³sa²kxai³,
 Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ ī³yī¹li²nē³jau³su²
 ī³ka³lih³kxi²nē³lha²kxai³, txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²
 ā³nhāu²no³tē³lha²kxai³, ya³nān³ta³ki²la²sxā³
 wi¹kāi³ki³sa²kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ wi¹lhin¹sxā³
 ī²ki³sa²kxai³, a²nū²a² ī²li³te²a² wi¹lhin¹sxā³
 hxi²nūn¹ki³sa²kxai³, a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 yxo²ī²nyhu¹ki³sa²kxai³,

23 Wa³su³txi³ hxi²ye¹ta³lxi³nē³lxa³ha²kxai³,
 ko³nxe³ti³ kāi³ū¹nhē³lain¹kxan²ti³ te²yā¹nxe²
 ī³wa²lū³xain¹ki³sxa³ha²kxai³, nxe³sxā³
 ju¹tai²na² yxo²ha³kxa¹ Sū³na² Yāu³ka³txa²
 nxū²kwai³yxau³nhē³lha²kxai³, nxe² kāi³ki³tā³la².
 Nxe² kāi³ki³ju³tai²li² ī³hxi²ko²nē³lain¹ju³ta²
 yū³te²sxa³yu²hē³la².

24 Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³su² Kris²tu³jah¹la²
 a²sa³wi³ha³lxi³su² ki³tā³la². A²sa³wi³ha³lxi³su²
 ki³sa²kxai³ txa²wā¹ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ko³nxe³ti³
 yxo²kwain³ki³ju³ta² nxe³sxā³ yuh³xai²nān¹ta²
 yxo²kwain³ki³ju³ta² yxo²ha³kxa¹ ā³sxā³
 ā³wa²sutl¹sxā³ yxau³ki³tā³la². A²kxā³nxa² Je³su²
 Kris²tu³jah¹la² hi³sa³ka³txa² ī³hxi²kī¹la³kxai¹nhī¹nai³
 jā¹nxe³sxā³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³na¹sxā³
 ā³wa²sutl¹sxā³ yxau³ki³tā³la².

25 Jā¹nxe³jut³su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 yxo²ī² ā³si³wxe³ki³sī¹nai³tā² txa²wā¹ē¹nāu³a²
 tah²lxi³te³lo³tē³tai¹ti²tu³wa². Nxe³te²lo³tē³lha²kxai³
 Sū³na² Yāu³ka³txa² ī³hxi²ka¹tē³ju³ta²
 yxau²xai³la³sah¹lxi³wxa².

26 Kāin²khai¹nxe³ki³lxo³nyha¹sah¹lxi³txa³hē¹la².

Kāin²ki³lxo³sxã³ he¹kxi²a³sah¹lxi³txa³hē¹la².
 A²nũ²ai²li² ã²la² kãin² yen³kxih³te²a²
 ï²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ yxo²kwain³nũ¹hain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

6

Ā³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ki³jau³su²

¹ Txa²wã³tã³syah¹lxi¹lxa². Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³
 wxa²nũ³ka³txa² wxa²ha³tih³xa² ko³nxe³te²sin¹tãu³a²
 ï³ye³so¹kxain¹yah³lxin¹kxai²nãn²tu³ wxã²kxai³
 Txa²wã¹sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la² sa²yxo²wet¹sxã³
 yxau³yah³lxin¹te² ï³nxai²na² sa²kxai³lu²
 ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta² ã³na¹si¹hai¹nĩn¹jau³su²
 thãi³ti³la² wi¹lhin¹sxã³ ï³ye³kxi¹txai¹nhē³la².
 Yxo²kãin²i³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹la².

Ko³nxe³te³ũ¹yah¹lxin¹kxa²yan³txi³su²
 nxe³nx2ta¹wa².

² Nxe³yãn¹ta¹ a²nũ²a² a²ẽ¹nãu³ai²na²
 sa²txe¹ju³ta³lo³te²na² ï²yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 ã³nxũ²kwai³lxũ¹jah¹lxi³hē¹la². Nxe³yah³lxin¹kxai²nãn²tu³
 Kris²tu³jah¹la² a²ten³jau³su² kãi³yah³lxi³hĩ³nxa¹lxa².

³ Jã¹nxe³sxã³:

— Txai²li² kãin²te²sa¹wi¹. Nxĩn¹kxai²nãn²tu³
 yxãn¹ta¹ hai³txi³ kãin²nxã²nxa³kxe³su²
 ï³ki³ha¹kxi²nha²hĩ³nxa¹lxa².

⁴ Nxe³yãn¹ta¹ o²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³
 wi¹lĩ²nha¹jah¹lxi³hē¹la². Nyhah¹lxin¹kxai²nãn²tu³
 wi¹lo²la³kxah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ka²lih¹txi³nyhah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa².
 ï³ka³lih¹nyhah¹lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lo²la³kxi²na¹te²tu³wi¹. Nxa¹ha²kxai³
 ka³lih¹kxi²nha¹nhai¹. Nyhah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa².
 Ju¹tai²li² wi¹lhĩ³nx2na³la². Yxãn¹ta¹
 wi¹lo²la³kxah²lxan³kxai²nãn²tu³ nxe²e³kxah¹lxi¹nhĩn³te³nah¹lxi¹:

— O²la³kxi²na¹ju³ta² kũ³we²ki²la² wi¹lxa³wi¹.
 Nxe²nxa³kxan²ti³ a²nũ²a² ã³xai²na² o²la³kxi²ju³ta²
 ko³nxe³khai¹nx²na³li¹. Nxe³ha²kxai³
 ã³sen³sai¹ai¹na¹wi¹. Yah³lxin¹jau³su²
 wi¹lo²la³kxah²lxan³kxai²nãn²tu³ nxe²
 e³kxah¹lxi³hĩ³nxa¹lxa². A²nxe³ju³tai²li²
 wai³nxa³wa². Wi¹lo²la³kxah¹lxin¹ju³khai³xa² so¹lxi³
 ĩ³ka³lih³kxi²nyha¹jah³lxi³hẽ¹la².

5 Nxe³sxã³ u³lxah³lxin¹jau³su² a²nũ²a²
 ã³xa² ã³non²ta³kxi¹nx²tain¹ju³ta³nũ³a²
 wahx³yah³lxi³txa³hẽ¹la². Wxa²wa³ka³li³yu³ta³lot³sih¹nxa²lxi³kxe³
 nũh¹wa³kon³kxa² ai³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².

6 Txa²wã¹sũ³na² wãn³txa² ĩ³yau¹ũ¹nx²ti³jah¹la²
 wxa²yen³kxi³khai³xa²wi¹te²a²wã²nhũh¹jah³lxi³hẽ¹la².

7-8 Wã²nxũh¹ ĩ³ki³ha¹kxi²nha²yah³lxi³txa³hẽ¹la².
 Nha²yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:

— Ko³nxe³ti³ kãi³a¹kxan²ti³ Txa²wã¹sũ³na²
 wi¹lĩ²sain¹tu¹wi¹. Jau¹xa² ĩ³ye³sxã³
 ĩ³ki³ha¹kxi²nyhah¹lxi³txa³hẽ¹la². A²nũ²ai²li²
 yain³ta³ki³a² tẽ³sxã³ ũ³whĩ¹kxai²nãn²tu³
 ha²yan¹nãu³a¹ a²jã¹nxe² ũ³whĩ¹xi²ki³nũ³a²
 wxa²so¹hĩ³nx²na³la². Te²yã¹nxe² si³sa³ki³a²
 kwa²toh³lxa² wen¹te²a² tẽ³sxã³ ũ³whĩ¹ke³la³te²kxai³
 ha²yan¹nãu³a¹ jã¹nxe² ũ³whĩ¹xi²ki³nũ³a²
 wxa²so¹hĩ³nx²na³la². Hai³txi³ ki³lã³xa²
 wxa²so¹hĩ³nx²nxa³wa². Ki¹ain²txi³
 wxa²so¹hĩ³nx²na³la². Te²yã¹nxe³sxã³
 yuh³xai²nãn¹ta² yxo²kwain³nũ³kxai²nãn²tu³
 ha²yan¹nãu³a¹ ha³lo²a² hau³kon³tãu³a¹ ya³lu²ju³ta²
 so¹lxi³yũ³tu¹wa². Yxãn¹ta¹ Sũ³na² Yãu³ka³jxah¹la²
 te³nain¹ju³sa²ju³ta² o²la³kxi²kxai²nãn²tu³

ha²yan¹nãu^{3a1} ha³lo^{2a2} hau³kon³tãu^{3a1} kan²txi³
ka³ten³su² yxau³ju³ta² so¹lxi³ yũ³tu¹wa².

9 Nxe³sxã³ yen³kxa² wi¹kxa²
kãi³ki³kxai²nãn²tu³ kwa²hxi²tha^{3a3}sah¹lxi³txa³hẽ¹la².
Yxa³sah¹lxin¹kxai²nãn²tu³ ha³lo^{2a2} hau³kon³tãu^{3a1}
yen³kxa² wi¹te^{2a2} ũ³yho³hxi²nẽ³lain¹tu¹wa²,
ũ³nẽ³lxa³ke³la³te²kxai³la².

10 Nxe³ha²kxai³ a²nũ^{2a2} yxo²ha³kxa¹
wi¹lã³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ⁱ²nxe³nha¹jah³lxi³hẽ¹la².
Yxo²i²tũ³ka³txa² ya³lo³txi³khai¹nxe³sxã³ ã²la²
nũ³kxũn³sxã³ ã³non²ta³kxi²waun¹nyhu¹ⁱ²
nxe³jah³lxi³hẽ¹la².

Pau²lah³lai²na² wãn³txa² a²ne³ki³san¹jau³su²

11 Jã¹nxa¹jau³xa² ũ³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa². Wãn³txa²
kãin²jau³xa² ũ³wha²li¹lye¹nx2ta¹wa².

12 Jã¹nxe³jut3su² jah¹la²nãu³xai²li²
ĩ³tih³nxe³nx2ti³ki³lxo³tũ³ka³txa² wain³txi³
o²la³kxai¹nxa³hẽ³la². A²nũ^{2a2}kwa²ĩ³ye³kxi²nũ¹si¹nyhain¹jau³su²
te³nain¹na²hẽ³la². Nxe² kwa²
ĩ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Ju³te^{2a2}
nũ³ka³txa² a²ki³lha³lxa² kãi³ai¹nhxai²na²hẽ³li¹.
Jã¹nxe³yah³lxi¹lxi¹. Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³
wi¹lhin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Nxe²
kwa² ĩ³ye³kxi²nũ¹si¹nyhain¹jau³su²
ten³khai¹xain¹na²hẽ³la². Nxe³ha²kxai³
nxe² e³kxi²nũ¹si¹nyhain¹jau³su² Ju³te^{2a2}
nũ³ka²txa² a²ki³lha³lxa² kãi³ai¹nhxai²na²hẽ³la².
Jãx1sih¹nxa²lxain¹jau³su² te³nain¹na²hẽ³la².
A²ẽ¹na² wa³lo³lon³na³la². A²nũ^{2a2}
ã³xa² khãuh³lxa³tain¹kxa²yãn³txi³su²

yuh³lxain¹na²hē³la². Je³su²jah³la²
ya³lu²kxi²nē³jau³su² yxo²i²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
khāuh³lxa³tain¹kxa²yan³txi³su² yuh³lxain¹na²hē³la².
Jā¹nxe³ha²kxai³ nxe²e³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Ju³te²a² nū³kā³txa² a²ki³lha³lxa²
kāi³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Jā¹nxe³jah³lxi³hē³li¹.
Ain¹jau³su² khāuh³lxa³txain¹kxa²yan³txi³su²
ain¹na²hē³la².

13 Nxe²e³kxi¹nx2tain¹kxan²ti³ kxā³nxa²
kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹tai¹nxa³wa².
Kwa²hāi¹nxe² Ju³te²a² nū³kā³txa² a²ki³lha³lxa²
kāi³ai¹nhxai²na²hē³la². Jā¹xah³lxin¹ju³ta³nū³a²
te³nain¹na²hē³la². Yah³lxin¹ke³la³te²kxai³
yxo²kāin²e³ai¹nh³nx2na³la². E³te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² e³sī¹na¹jau³xa²
sa²yxo²wet1sain¹nūn³sīn¹na³li¹. Nxai¹nh³nx2na³la².

14 Nxain¹kxan²ti³ yxo²kāin²e³ain¹kxan²ti³
txai²li² yxo²kāin²txi³ e³a¹ju³ta² ten³te²txā³wa².
Je³su² Kris²tu³jah¹la² ya³lu²kxi²nē³jau³xai²na²
so¹lxi³ e³kxi²jah¹lo²sa¹wa². Nxe³ha²kxai³
ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ yen³kxa² yuh³xai²nān¹te²a²
wā³nxīn¹kxi³kxan²ti³ a³lxi²sa²nxa³nha²wa². Hī¹na²
e³kxin²nxa³lho³la². E³kxin²nxa³te³nah¹lxi¹:

— Yuh³xai²nān¹ju³ta² a²hxi²kan¹ti³lxo³ju³ta²
ten³sa³nhai¹. Nxe²e³kxin²nxa³lho³la².

15 Nxe³ha²kxai³ Ju³te²a² nū³kā³txa²
kāi³ain¹jut3sa²kxe³su² sa²yxo²ā³ta³nxa² hāi¹nxe²
kāi³ta³nxa² i²li³ju³ta² kwa²hāi¹nxe³h³nx2na³la².
Yxān¹ta¹ Je³su² Kris²tu³jah¹lai²na²
wān³txa² yxo²i²kxai²nān²tu³ a²ē¹nāu³ai²na²
sa²hau³ko³tū¹ha²kxai³ ā³lxi³txi³ we¹nha²h³nx2na³la².
Nxe³ju³ta²na² so¹lxi³ wi¹na³la².

16 Nxe³ju³tai²li² yxo²i²nhain¹kxai²nã²tu³
a²ẽ¹nãu³ai²na² Txa²wã¹sũ³na² ã³nhãu²no³ju³ta²
yũ³ha²kxai³ thã³ti³la² wi¹lĩ²ju³ta² yũ³ha²kxai³
nxẽn³tain¹tu¹wa². Yxo²i²tũ³ka³txa² yxo²ha³kxa¹
te²yã¹nxa²xai³ain¹tu¹wa².

17 Jã¹nxa¹jut³su² Je³su²jah³lai²na²
wãn³txa² ya³lo³txi²sxã³ i³hen³txi³na¹ha²kxai³
khãuhx³sain¹tai¹ti²tu³wa². Txa²nũ²nãu³ai²na²
sa²kxai³lu² khãuhx³sain¹kxe³su² hxi²yxã¹nxa²
yũ³ye²sa³ha²kxai³ Je³su²jah¹la² wa³ka³li³lon³kxi²jah¹lo²sa¹wa².
Nxe³sa³ha²kxai³ hĩ¹nãn¹te²tu³ en²sah¹lxin¹jau³xa²
e³kxi²sah¹lxi³txa³hẽ¹la².

18 Jã¹nxe³jut³su² txa²wã³tã³syah¹lxi¹lxa².
Je³su² Kris²tu³jah¹la² Txa²wã¹hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lo²su² ha²kxai³ nxe³jah¹la² thã³ti³la²
a³lxi¹nx²ti³ju³ta² ten³sa³nha²wa². Jã¹nxa¹jau³su²
txai²li² Pau²lah³lo²na¹xai²na² ta³lu²na¹wa².

Txa²wã¹sũ³na² Wãⁿ³txa²
New Testament in Nambikuára, Southern
(BR:nab:Nambikuára, Southern)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nambikuára, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nambikuára, Southern [nab], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nambikuára, Southern

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

5198f7a7-ab9d-5d69-b112-d94960f81d2a